

De recente uitbreiding van de aansprakelijkheid van bestuurders van vennootschappen of verenigingen

Jean-Marie Cougnon
Accountant- Belastingconsulent

Uit de memorie van toelichting van de programmawet van 20 juli 2006 blijkt dat de nieuwe reglementering betreffende de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuurders, indien de niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing of de BTW door de rechtspersoon te wijten is aan een fout in het beheer van de vennootschap, een eind wil maken aan de onzekerheid op het gebied van de rechtspraak en de rechtsleer door in deze regel te voorzien, in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, bij herhaalde niet-betaling.

Behalve dat het gewaagd is wat betreft bewarende maatregelen ten laste van het vermogen van de betrokkenen, zal het verdict van de hoofdelijke aansprakelijkheid snel vallen. Een mogelijk gevolg is dat in de uitgaven moet worden gesnoeid door de betaling uit te stellen van kosten waarvan het voortbestaan van de economische activiteit van de onderneming afhangt.

I. Nieuwe uitzonderingen op het principe van de beperking van de aansprakelijkheid voor bepaalde belastingschulden

a) Aansprakelijkheid van de bestuurders vóór de Programmawet van 20 juli 2006

Het Hof van Cassatie had, reeds vóór de hier besproken wet, het beginsel van een persoonlijke aansprakelijkheid van het orgaan van een handelsvennootschap bekrachtigd. Als kader voor deze evolutie heeft de aansprakelijkheid bij besprekingen gediend.

Aanvankelijk huldigde het Hof de zogenaamde "orgaantheorie": als een orgaan van een vennootschap of een lasthebber in de uitvoering van zijn mandaat bij besprekingen die tot een overeenkomst hebben geleid een fout begaat die geen misdrijf uitmaakt, verplicht die fout niet het orgaan of de mandataris tot vergoeding, maar wel de vennootschap of de lastgever (B.W., art. 1992). Aldus besliste het Hof in een arrest van 16 februari 2001¹.

Uit de orgaantheorie volgt dat de personen die als orgaan optreden, in beginsel, niet persoonlijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen die in de uitoefening van hun functies voor de rechtspersoon zijn aangegaan, zelfs als laatstgenoemde de verbintenis niet uitvoert.

De organen van een handelsvennootschap zijn jegens de vennootschap en jegens derden aansprakelijk voor alle schade die het gevolg is van overtreding van de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen en van de statuten van de vennootschap². Voor de tekortkomingen in hun bestuur zijn de organen alleen aansprakelijk jegens hun lastgever³.

Het is dus, in principe, alleen wanneer de organen het Wetboek van Vennootschappen of de beperkingen van de statuten niet in acht nemen, dat ze burgerlijk aansprakelijk zijn jegens

---

¹ R.G. C.99.0477.N. We kunnen ook het arrest van 23 juni 1983 (Pas. I, 1205) citeren, volgens hetwelk "de aansprakelijkheid van de bestuurders jegens de vennootschap uit een verbintenis voortvloeit en zich niet uitstrekt tot derden".

² Artikel 263 (voor de bvba), 408, lid 2 en 3 (voor de cvba) en 528 (voor de nv) W.Venn. Deze aansprakelijkheid is zelfs hoofdelijk.

³ Artikels 262 (voor de bvba), 408, alinea 1 (voor de cvba), en 527 (voor de nv), W. Venn. Hetzelfde geldt voor fouten bij de uitvoering van het mandaat.

derden die daarvan het slachtoffer zijn. Voor het overige geldt het beginsel ingeschreven in artikel 61, § 1, W. Venn.: "De leden van deze organen (door middel waarvan de vennootschappen handelen) zijn niet persoonlijk verbonden voor de verbintenissen van de vennootschap".

Later, in een arrest van 11 september 2001⁴, besliste het Hof dat, als een orgaan van een vennootschap of een lasthebber in de uitvoering van zijn mandaat een persoonlijke fout begaat *die een misdrijf uitmaakt*, die fout de bestuurder of mandataris zelf tot vergoeding verplicht.

In een arrest van 20 juni 2005⁵ oordeelde het Hof dat, hoewel de fout die een orgaan van een vennootschap begaat bij de besprekingen die tot een overeenkomst hebben geleid, de aansprakelijkheid van die rechtspersoon rechtstreeks in het gedrang brengt, die aansprakelijkheid, in de regel, de persoonlijke aansprakelijkheid van dat orgaan niet uitsluit maar zij gelijktijdig met laatstgenoemde aansprakelijkheid bestaat.

Wat de vzw's betreft is de vereniging aansprakelijk voor de fouten die kunnen worden toegerekend aan haar aangestelden of aan de organen waardoor zij handelt (artikel 14, Wet van 27 juni 1921). Onverminderd artikel 26septies (bijzondere aansprakelijkheid van de bestuurders van de vereniging die wordt omgezet in een vennootschap) gaan de bestuurders geen enkele persoonlijke verplichting aan inzake de verbintenissen die de vereniging aangaat (artikel 14bis).

b) Door de Programmawet ingevoerde nieuwigheden

De Raad van State vroeg zich af of dergelijke innovatie wel noodzakelijk was met betrekking tot de vennootschappen, gelet op de hiervoor in het kort geschetste evolutie van de cassatierechtspraak. De Raad vroeg zich af of de verklaring moest worden gezocht in het feit dat voor loutere tekortkomingen in het bestuur, de bestuurders slechts jegens de vennootschap aansprakelijk zijn (artikelen 262, 408, lid 1, en 527, W. Venn.), of nog in het feit dat deze aansprakelijkheid van de bestuurders niet hoofdelijk is, behalve wanneer het een overtreding van de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen of van de statuten betreft (artikelen 263, 408, lid 2 en 3, en 528, W. Venn.). Zoals we hierna zullen zien, hebben de nieuwe gevallen van aansprakelijkheid gemeen dat ze ten aanzien van de fiscus gelden en dat ze wel degelijk hoofdelijk zijn.

Het zijn precies de bestuurders die belast zijn met de dagelijkse leiding van de vennootschap of van de rechtspersoon die als een "grote vzw"⁶ moet worden beschouwd, die sinds 28 juli 2006⁷ hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de tekortkoming aan de verplichting tot het betalen van de bedrijfsvoorheffing (hierna afgekort: BV) indien die te wijten is aan een fout in de zin van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, die ze hebben begaan bij het besturen van de

---

⁴ R.G. P.99.1742.N

⁵ C030105F, gewezen op strijdige conclusie van eerste advocaat-generaal J.F. Leclercq. Het Hof besliste nochtans in overeenstemming met unanieme rechtsleer, geciteerd door de Raad van State vóór de stemming over de Programmawet, Parl.St., Kamer, 2005-2006, nr. 2571/001, p. 87 e.v.

⁶ Het betreft vzw's die op de datum van afsluiting van het boekjaar aan ten minste twee van de drie hierna vastgestelde criteria voldoet:

1° gemiddeld over het jaar 5 voltijdse equivalenten tewerkstellen die ingeschreven zijn in het personeelsregister dat wordt gehouden overeenkomstig het KB nr. 5 van 23 oktober 1978 betreffende het bijhouden van sociale documenten;

2° in totaal 250 000 EUR voortbrengen aan andere dan uitzonderlijke ontvangsten, exclusief BTW (omzet);

3° een balanstotaal hebben van 1 000 000 EUR.

⁷ Datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van de Programmawet van 20 juli 2006, waarvan de artikelen 14 en 15 de hier besproken nieuwe aansprakelijkheidsregeling invoert.

vennootschap of de rechtspersoon⁸. Deze aansprakelijkheid wordt tot de andere bestuurders uitgebreid indien in hunnen hoofde een fout wordt aangetoond die heeft bijgedragen tot de bedoelde tekortkoming. Daartoe werd in het WIB 1992 een nieuw artikel 442^{quater} ingelast⁹. We zien duidelijk wat de wetgever heeft willen bereiken: een beheersfout, die ook als een fout in de zin van artikel 1382 B.W. zou kunnen worden aangemerkt, doet niet meer alleen aansprakelijkheid jegens de vennootschap ontstaan, maar ook aansprakelijkheid jegens derden (met name: de fiscale autoriteiten).

Door gebruik te maken van het adjectief “hoofdelijk” stelt de wet geen automatische “medeverschuldigheid” van de betaling van de BV in, maar enkel een burgerlijke aansprakelijkheid, waartoe een fout, een oorzakelijk verband en schade zijn vereist¹⁰.

De Raad van State had in zijn advies¹¹ gesuggereerd het begrip “fout in het beheer van de vennootschap of van de rechtspersoon” te preciseren, door de tekortkomingen in het bestuur uit te sluiten waarvoor bestuurders alleen jegens hun opdrachtgever aansprakelijk kunnen worden gesteld, maar deze suggestie werd niet gevolgd.

De term “bestuurders” beoogt elke persoon die, in feite of in rechte, de bevoegdheid heeft of heeft gehad om de vennootschap of de vereniging te besturen, met uitsluiting van de gerechtelijke mandatarissen.

De herhaalde niet-betaling van de bedrijfsvoorheffing wordt, behoudens tegenbewijs, *vermoed* voort te vloeien uit een fout.

Dit begrip herhaalde inbreuk op de verplichting tot betaling van de BV omvat:

- het gebrek aan betaling van ten minste twee vervallen schulden binnen een periode van een jaar (voor trimestriële schuldenaars¹²);
- het gebrek aan betaling van ten minste drie vervallen schulden binnen een periode van een jaar (voor maandelijkse schuldenaars).

Het begrip “periode van een jaar” moet worden geïnterpreteerd als een termijn van 365 dagen en niet als het verlopen van een kalenderjaar. Voorts zullen gedeeltelijke betalingen op een vervalddag niet in aanmerking worden genomen¹³.

Voor de toepassing van de maatregel is niet vereist dat de bedrijfsvoorheffing werd ingekohierd, en zelfs niet dat ze is aangegeven.

Terwijl § 1 van het nieuwe artikel 442^{quater} WIB 1992 alleen tekortkomingen aan de verplichting tot het betalen van de bedrijfsvoorheffing beoogt, vermeldt § 4 van hetzelfde artikel dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders slechts kan worden ingeroepen voor de betaling, in hoofdsom *en interesten*, van de schulden inzake

---

⁸ In het kort betreft het gedrag dat niet strookt met het gedrag van een normaal bedachtzame en toegewijde persoon die zich in dezelfde toestand bevindt en op basis van dezelfde informatie op de datum van de daad of de tekortkoming.

⁹ Het nieuwe, eveneens door de Programmawet van 20 juli 2006 ingevoerde artikel 442ter WIB 1992, stelt een aansprakelijkheid in ten laste van de aandeelhouders die ten minste 33 % bezitten van kasgeldvennootschappen.

¹⁰ T. Afschrift, “Les dispositions fiscales des lois du 20 juillet 2006”, *J. T.* 2006, p. 734. Deze auteur meent, op p. 736, dat bij gebrek aan een vermoeden van oorzakelijk verband, het vermoeden van de fout waarvan niet gepreciseerd wordt waarin die bestaat, voor de administratie ongetwijfeld van weinig nut zal zijn.

¹¹ Parl.St., Kamer, 2005-2006, nr. 2517/001, p. 88.

¹² De voorheffing moet per kwartaal worden betaald wanneer het bedrag ervan in verband met de inkomsten van het voorgaande jaar minder bedroeg dan het basisbedrag van 25 000,00 EUR (bedrag voor het jaar 2006 geïndexeerd tot 31 090,00 EUR).

¹³ Vraag van dhr. Jamar, Parl.St., Kamer, nr. 2517/012, p. 20 en 21.

bedrijfsvoorheffing. Wij menen, vooral als we artikel 442^{quater} WIB 1992 vergelijken met het nieuwe artikel 93^{undecies} C BTW-Wetboek, dat, aangezien de interesten niet in § 1 zijn vermeld, de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder daarvoor niet kan worden ingeroepen, noch individueel en zelfs niet hoofdelijk.

Het vermoeden van een fout is een vermoeden *juris tantum*: "niettegenstaande het wettelijk vermoeden kan de betrokken bestuurder aantonen dat dergelijk herhaald gebrek aan betaling geen fout te zijnen name inhoudt. Er wordt alleen vermoed dat de niet-betaling voortvloeit uit een fout, maar niet dat de niet-betaling oorzakelijk verband houdt met de schade¹⁴".

De vervolgde bestuurder kan dus proberen aan te tonen dat de niet-betaling, en zelfs de *herhaalde* niet-betaling volgens bovenstaande definitie, door andere motieven dan zijn fout kan worden verklaard.

Er is geen vermoeden van fout indien de niet-betaling het gevolg is van financiële moeilijkheden die aanleiding hebben gegeven tot het openen van de procedure van gerechtelijk akkoord, van faillissement of van gerechtelijke ontbinding¹⁵.

De rechtsvordering van de ontvanger is slechts ontvankelijk indien ze wordt ingesteld na een termijn van een maand te rekenen vanaf een aangetekende kennisgeving waarin de geadresseerde verzocht wordt de nodige maatregelen te treffen om de tekortkoming te verhelpen of aan te tonen dat deze niet het gevolg is van een door hem begane fout. Dat belet niet dat de ontvanger binnen voormelde termijn bewarende maatregelen kan vorderen ten laste van het vermogen van de bestuurder(s) aan wie een kennisgeving is toegezonden. Volgens Ch. Lemaire¹⁶ is de handhaving van dergelijke bewarende maatregelen slechts geldig als de rechtsvordering daadwerkelijk vóór het verstrijken van de termijn (van een maand) wordt ingesteld.

Die maatregel heeft tot doel een voorafgaandelijk overleg in te stellen tussen de bestuurders waarvan de aansprakelijkheid kan worden ingeroepen en de bevoegde ontvanger teneinde die bestuurders de mogelijkheid te geven de omstandigheden van het vastgestelde gebrek te verduidelijken, hetzij om aan te tonen dat het niet betalen te wijten is aan andere omstandigheden en dat zij geen fout hebben begaan, hetzij om er over te waken dat de vennootschap of de rechtspersoon het gebrek aan betaling oplost. Het is in dat kader dat, in voorkomend geval, een afbetalingsplan voor de fiscale schuld kan worden afgesloten¹⁷.

Met betrekking tot de aansprakelijkheid van de bestuurders op het stuk van de BTW werden gelijkaardige bepalingen ingevoerd als op het stuk van de BV. Daartoe werd in het BTW-Wetboek een artikel 93^{undecies} C ingevoegd. Ook de definitie van de "herhaalde niet-betaling" van de belasting, interesten en bijkomende kosten is op de definitie met betrekking tot de BV geënt, zowel voor belastingplichtigen die kwartaalaangiften moeten indienen (gebrek aan betaling van ten minste twee eisbare schulden binnen een periode van een jaar) als voor de belastingplichtigen die maandaangiften moeten indienen (gebrek aan betaling van ten minste drie eisbare schulden binnen een periode van een jaar).

---

¹⁴ T. Afschrift, o.c., p. 735.

¹⁵ Het aldus gedefinieerde begrip "herhaalde niet-betaling" en de uitzondering erop, wordt opnieuw gebruikt in het ontwerp nr. 2773 van de nieuwe Programmawet van eind 2006, met name als één van de bepalende gegevens in een procedure voor de sluiting van instellingen waarin de schuldenaar van de BV of de BTW zijn economische activiteit uitoefent.

¹⁶ "Responsabilité fiscale accrue des dirigeants d'entreprises", *Optimum finances* nr. 16, p. 2.

¹⁷ Circulaire nr. AFZ/2006-0604 (AFZ 14/2006) dd. 24.08.2006.

De belastingplichtigen die kwartaalaangiften indienen zijn deze wier jaaromzet, exclusief btw, voor de volledige economische activiteit niet meer bedraagt dan 1 000 000 EUR¹⁸.

Eenzelfde vennootschap kan maandelijks schuldenaar zijn voor de bedrijfsvoorheffing en kwartaalschuldenaar voor de BTW: de bestuurders van dergelijke vennootschappen moeten er, over de periode van een jaar, dus op toezien dat ze geen *drie* vervallen schulden op het stuk van de bedrijfsvoorheffing en geen *twee* vervallen BTW-schulden zonder betalen laten verstrijken. Omgekeerd is het denkbaar dat een vennootschap kwartaalschuldenaar is voor de bedrijfsvoorheffing en maandschuldenaar voor de BTW: dan moet de aanwezigheid van twee vervallen schulden op het stuk van de bedrijfsvoorheffing en drie vervallen BTW-schulden worden voorkomen.

Terwijl § 1 van het nieuwe artikel 93*undecies* C BTW-Wetboek alleen tekortkomingen aan de verplichting tot het betalen van de belasting, van de interesten of van de bijkomende kostenbedrijfsvoorheffing beoogt (dus: met uitsluiting van de boeten), vermeldt § 4 van hetzelfde artikel dat de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders slechts kan worden ingeroepen voor de betaling, in hoofdsom en toebehoren, van de schulden inzake BV. Wij menen dat, aangezien § 4 de interesten niet vermeldt, voor de interesten alleen de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurder kan worden ingeroepen, maar niet de hoofdelijke aansprakelijkheid.

c) Commentaar geput uit de officiële verantwoording

Het doel van deze maatregelen is "de onzekerheid op het gebied van de rechtspraak en de rechtsleer weg te nemen door in een bijzondere regel te voorzien inzake de hoofdelijke aansprakelijkheid van de bestuurders wanneer de niet-betaling van de BV of de BTW het gevolg is van een fout in het beheer van de onderneming"¹⁹. Op grond van artikel 270 WIB 1992 en artikel 86 KB/WIB 1992 was de administratie van mening dat de verplichting tot betaling van de bedrijfsvoorheffing niet alleen op de vennootschap berustte, maar ook op de bestuurders ervan. Het merendeel van de rechtspraak volgde deze interpretatie²⁰. Doordat in deze bepaling sprake is van vennootschappen, heeft ze alleen betrekking op vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid²¹.

Sommige uitspraken namen bepaalde fouten in aanmerking, zoals de niet-indiening van fiscale aangiften, de niet-neerlegging van de jaarrekening of de afwezigheid van een boekhouding, het niet opvragen van kapitaalstortingen, enz. Soms werd de vordering van de fiscus verworpen wegens gebrek aan oorzakelijk verband tussen de fout en de door de fiscus geleden schade.

De officiële verantwoording²² van de maatregelen tot vergemakkelijking van de aansprakelijkheidsvorderingen vanwege de fiscus is:

- het gaat om gelden die de onderneming heeft ontvangen (BTW) of heeft ingehouden op de bezoldigingen (BV) zonder ze door te storten aan de Schatkist terwijl ze niet kunnen worden geacht deel uit te maken van de financiële middelen van de onderneming;

¹⁸ De drempel werd verlaagd tot 200 000,00 EUR voor de leveringen van goederen opgesomd in artikel 18, § 2, b, van het KB nr. 1.

¹⁹ Bijvoorbeeld aansprakelijkheidsvorderingen gebaseerd op artikel 528 W.Venn. en ingesteld tegen bestuurders wegens de niet-betaling van de BTW, *geciteerde circulaire*.

²⁰ M. Eloy, "Les dirigeants deviennent solidaires", L'Echo, 8 augustus 2006

²¹ Geciteerd door de Raad van State, geciteerd Parl.St. nr. 2517/001, p. 87.

²² Verantwoording van amendement nr. 1 van de Regering, Parl.St., Kamer, 2005-2006, nr. 1217/002, p. 5.

- het niet betalen van de BV of van de BTW heeft een negatieve impact op de concurrentiepositie van de ondernemingen die hun fiscale schulden tijdig vereffenen;
- het niet betalen van de BV en van de BTW beïnvloedt de inkomsten van de overheid (niet verwaarloosbaar deel van de begroting).

De eerste verantwoording faalt voor zoverre ze er verkeerdelijk van uitgaat dat de door de belastingplichtige aan zijn klanten aangerekende BTW hem steeds tijdig wordt betaald²³.

De tweede verantwoording houdt geen rekening met de zeer uiteenlopende situatie waarin sommige ondernemingen, meer dan andere, betalingstermijnen jegens hun leveranciers in acht moeten nemen of personeel moeten betalen.

Per slot van rekening is alleen de derde verantwoording, met name het budgettaire aspect, overtuigend.

Deze aansprakelijkheid is in de eerste plaats hoofdelijk: ieder van de bestuurders van de vennootschap of de rechtspersoon zal dus worden gehouden tot de betaling van het geheel van de fiscale schuld, in hoofdsom en interesten (voor de BV), of in hoofdsom en toebehoren (voor de BTW). Vervolgens wordt ze trapsgewijs uitgeoefend: ze betreft, in de eerste plaats, de bestuurders die in het kader van hun mandaat belast zijn met de dagelijkse leiding, en die instaan voor de aangifte en de betaling van de op de lonen van de loontrekkenden en op de vergoedingen van de bedrijfsleiders verschuldigde BV, of van de BTW. Ze kan evenwel worden uitgebreid tot de andere bestuurders van de vennootschap of de vzw, wanneer het gebrek aan betaling van de verschuldigde BV het gevolg is van een gemeenschappelijke fout van meerdere bestuurders of als deze bestuurders medeverantwoordelijk zijn voor deze fout.

Daar kwade trouw, in de regel, slechts kan worden vermoed, is het aan de administratie om te bewijzen dat de bestuurder waarvan de aansprakelijkheid in het gedrang komt, de fout in het beheer van de onderneming heeft begaan²⁴.

Uit de bespreking in de Kamer was onder meer gebleken dat de fiscus reeds over voorrechten beschikte om de gewone schuldeisers voorbij te gaan en hij er slechts op moest toezien zijn voorrechten te vrijwaren²⁵. In zijn antwoord verklaarde de Staatssecretaris echter dat het lange en tijdrovende procedures betreft waarbij de fiscus vaak "achter het net vist", en wees hij op de noodzaak om een "afschrikkingsmiddel" in te voeren²⁶.

De Staatssecretaris onderstreepte tevens dat de nieuwe teksten de wetgeving inzake het faillissement (een volksvertegenwoordiger had opgemerkt dat het gevaar bestaat dat de vorderingen van de curator en deze van de fiscus zouden samenlopen en zelfs dat de bestuurders zouden worden aangezet tot een snelle faillietverklaring van hun vennootschap) noch de rechtspersoonlijkheid van de ondernemingen opschaffen. Hij benadrukte dat de bestuurders de mogelijkheid hebben om hun goede trouw te bewijzen en wees op de controle van de rechtbanken. Om te weten of de bepalingen betrekking hebben op een financieel directeur, zullen de rechters moeten uitmaken in welke mate deze optreedt bij het bestuur in rechte of in feite van de onderneming²⁷: "het is niet de bedoeling zich op iemands titel te baseren om zijn aansprakelijkheid vast te stellen"²⁸.

²³ Advies van de Raad van State, geciteerd Parl.St. nr. 2517/001, p. 90 waarin wordt gewezen op het verschil tussen de samenstellende bestanddelen van het loon van de werknemers en de betaling van de BTW.

²⁴ Geciteerde circulaire.

²⁵ Vraag van dhr. C. Devlies, Parl.St. nr. 2517/012, p. 9.

²⁶ Vraag van dhr. Jamar, Parl.S. nr 2517/012, p. 13.

²⁷ Idem, p. 17.

²⁸ Idem, p. 19.

Moeten inzonderheid worden beschouwd als fouten die de aansprakelijkheid van de bestuurders tot gevolg kunnen hebben:

- het voortzetten van een verlieslatende activiteit ten koste van de belangen van de schuldeisers;
- fraude op grote schaal bestaande uit het verdoezelen van ontvangsten met de bedoeling de BTW te ontwijken;
- het niet-betalen van de fiscale of sociale lasten als bewust gekozen financieringsmiddel voor de bedrijfsleiders;
- het niet-indienen van de aangifte tot faillietverklaring binnen de maand na de staking van de betalingen en het wankelen van het krediet;
- de onredelijke voortzetting van een verlieslatende activiteit.

Merk op dat, in tegenstelling tot de bepalingen van de artikelen 265, 409 en 530 van het Wetboek van Vennootschappen (aansprakelijkheid van de bestuurders in geval van kennelijk grove fout die heeft bijgedragen tot het faillissement), elke, zelfs lichte fout de aansprakelijkheid in het gedrang kan brengen.

II. Nieuwe persoonlijke en hoofdelijke aansprakelijkheid van de zaakvoerders en bestuurders van bvba's, cvba's en nv's in geval van faillissement

In deze drie vennootschapsvormen bestaat immers de mogelijkheid dat, bij faillissement van de vennootschap en indien komt vast te staan dat een door de bestuurders begane kennelijk grove fout daartoe heeft bijgedragen, de bestuurders persoonlijk aansprakelijk worden verklaard voor het geheel of een deel van de schulden van de vennootschap ten belope van het tekort²⁹. Deze aansprakelijkheidsverklaring voor de schuld van de vennootschap kan *al dan niet hoofdelijk* zijn.

De artikelen van het Wetboek van Vennootschappen die in deze aansprakelijkheid voorzien, worden aangevuld met nieuwe paragrafen die een nieuwe persoonlijke, en deze keer steeds *hoofdelijke*, aansprakelijkheid van de bestuurders invoeren.

Zaakvoerders, bestuurders, gewezen zaakvoerders en bestuurders en alle andere personen die werkelijke bestuursbevoegdheid in de vennootschap hebben gehad, kunnen door de RSZ en de curator persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk worden gesteld voor het geheel of een deel van alle op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen, bijdrageopslagen en verwijlinteressen, indien komt vast te staan dat een door hen begane *grote fout* aan de basis lag van het faillissement, of indien zij, in de loop van de periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring bij minstens twee faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties betrokken waren met schulden ten aanzien van een inningorganisme van de socialezekerheidsbijdragen.

De uitzondering, met betrekking tot de bvba's en de cvba's, op de persoonlijke aansprakelijkheidsverklaring voor de schuld van de vennootschap (zie voetnoot 29), geldt niet voor de nieuwe hoofdelijke aansprakelijkheid³⁰.

Voor de toepassing van de nieuwe aansprakelijkheid wordt als grove fout beschouwd iedere vorm van ernstige en georganiseerde fiscale fraude in de zin van de anti-witwaswetgeving, evenals "het gegeven dat de vennootschap geleid wordt door een persoon die betrokken is

²⁹ In de bvba en de cvba is een uitzondering op deze aansprakelijkheid voorzien. De criteria ervoor zijn vastgesteld in het 2de lid van de artikelen 265 en 409 W.Venn.

³⁰ Ook in de nieuwe tekst betreffende de nv wordt deze uitzondering afgeschaft voor dit type van vennootschap, dat evenwel niet bestaat.

geweest bij minstens twee faillissementen, vereffeningen of gelijkaardige operaties met schulden tegenover een instelling die socialezekerheidsbijdragen int tot gevolg". Deze laatste toevoeging aan de definitie van een grove fout is overbodig, aangezien de tekst het gegeven reeds aanmerkte als een grond voor hoofdelijke aansprakelijkheid, die losstaat van enige grove fout, maar enkel binnen de periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring.

Om de lijst te vervolledigen wordt daarenboven bepaald dat een koninklijk besluit kan vaststellen welke feiten, gegevens of omstandigheden eveneens als grove fout kunnen worden beschouwd.